

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2013. június 6. *

„343/2003/EK rendelet — A felelős tagállam meghatározása — Kísérő nélküli kiskorú — Két tagállamban egymást követően benyújtott menedéjog iránti kérelem — A kiskorú családtagjának hiánya valamely tagállam területén — A 343/2003 rendelet 6. cikkének második bekezdése — A kiskorú átadása azon tagállamnak, ahol első kérelmét benyújtotta — Összeegyeztethetőség — A gyermek mindenek felett álló érdeke — A Charta 24. cikkének (2) bekezdése”

A C-648/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Egyesült Királyság) a Bírósághoz 2011. december 19-én érkezett, 2011. december 14-i határozatával terjesztett elő az előtte

MA,

BT,

DA

kérelme alapján

The Queen

és

a **Secretary of State for the Home Department**

között,

a **The AIRE Centre (Advice on Individual Rights in Europe) (UK)**

részvételével

folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök (előadó), K. Lenaerts, a Bíróság elnökhelyettese, a negyedik tanács tagjaként eljáró bíró, U. Löhmus, M. Safjan és A. Prechal bírák,

főtanácsnok: P. Cruz Villalón,

* Az eljárás nyelve: angol.

hivatalvezető: A. Impellizzeri tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. november 5-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- MA és BT képviselőjében S. Knafler QC, K. Cronin barrister és L. Barratt solicitor,
- DA képviselőjében S. Knafler QC, B. Poynor barrister, és D. Sheahan solicitor,
- a The AIRE Centre (Advice on Individual Rights in Europe) (UK) képviselőjében D. Das solicitor, R. Hussain QC és C. Meredith barrister,
- az Egyesült Királyság Kormánya képviselőjében C. Murrell, meghatalmazotti minőségben, segítője: S. Lee barrister,
- a belga kormány képviselőjében T. Materne, meghatalmazotti minőségben,
- a cseh kormány képviselőjében M. Smolek és J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben,
- a görög kormány képviselőjében M. Michelogiannaki, meghatalmazotti minőségben,
- a magyar kormány képviselőjében Szíjjártó K., meghatalmazotti minőségben,
- a holland kormány képviselőjében C. Wissels, M. Noort és C. Schillemans, meghatalmazotti minőségben,
- a svéd kormány képviselőjében A. Falk, meghatalmazotti minőségben,
- a svájci kormány képviselőjében O. Kjelsen, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében M. Condou-Durande és M. Wilderspin, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2013. február 21-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedéjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2003. február 18-i 343/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 50., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 109. o.) 6. cikke második bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet MA, BT és DA – három harmadik országbeli kiskorú állampolgár –, valamint a Secretary of State for the Home Department (a továbbiakban: Secretary of State) között a Secretary of State által hozott, az Egyesült Királyságban benyújtott menedéjog iránti kérelmük megvizsgálásának elutasítására és az első menedéjog iránti kérelem benyújtásának helye szerinti tagállamba történő átadásuk javaslatára irányuló határozat tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az Európai Unió Alapjogi Chartája

- 3 Az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 24. cikke, amely – amint az e rendelkezéshez fűzött magyarázatokból kitűnik – a gyermek jogairól szóló, 1989. november 20-án New Yorkban megkötött és valamennyi tagállam által ratifikált egyezményen alapul, (2) bekezdésében úgy rendelkezik, hogy:

„a hatóságok és a magánintézmények gyermekekkel kapcsolatos tevékenységében a gyermek mindenk fölé álló érdekének kell az elsődleges szempontnak lennie.”

A 343/2003 rendelet

- 4 A 343/2003 rendelet (3) és (4) preambulumbekzdése a következőképpen szól:

„(3) [Az Európai Tanács által az 1999. október 15–16-i tamperei rendkívüli ülésén elfogadott] következtetések [...] megállapították, hogy [a közös európai menekültügyi rendszernek] rövid időn belül világos és alkalmazható módszer kialakítására is ki kell terjednie annak a tagállamnak a meghatározása céljából, amely felelős egy menedéjog iránti kérelem megvizsgálásáért.

(4) E módszernek mind a tagállamok, mind az érintett személyek vonatkozásában tárgyilagos és méltányos szempontokon kell alapulnia. Lehetővé kell tennie különösen a felelős tagállam gyors meghatározását, hogy garantálják a menekültstátus [helyesen: menekült jogállás] meghatározására vonatkozó eljáráshoz való hatékony hozzáférést, és ne veszélyeztessék a menedéjog iránti kérelmekben a gyors döntéshozatalt.”

- 5 Amint az az említett rendeletnek az EUSZ 6. cikk (1) bekezdésének fényében értelmezett (15) preambulumbekzdéséből kitűnik, ugyanezen rendelet tiszteletben tartja különösen a Charta által elismert jogokat, szabadságokat és elveket. A rendelet az 1. és a 18. cikke alapján biztosítani kívánja különösen a menedékkérők emberi méltóságának és menedékhez való jogának teljes tiszteletben tartását.

- 6 A 343/2003 rendelet (17) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló (21.) jegyzőkönyv 3. cikkének megfelelően Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága 2001. október 30-án kelt levélben bejelentette szándékát, hogy részt vesz e rendelet elfogadásában és alkalmazásában.

- 7 Az említett rendelet 2. cikkének c), d) és h) pontja értelmében:

„c) »menedéjog iránti kérelem«: egy harmadik ország állampolgára által benyújtott olyan kérelem, amely a [menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-án Genfben aláírt] egyezmény alapján egy tagállam nemzetközi védelmét igénylő kérelemként értelmezhető. [...]

d) »kérelmező« vagy »menedékkérő«: harmadik ország olyan állampolgára, akinek menedéjog iránti kérelme tárgyában még nem hoztak végleges határozatot;

[...]

h) »kísérő nélküli kiskorú«: az a tizennyolc év alatti, nem házas személy, aki a tagállamok területére felügyeletéért jogszabály vagy szokás alapján felelős felnőtt nélkül érkezik, mindaddig, amíg ilyen személy felügyelete alá nem kerül [helyesen: amíg ténylegesen nem kerül ilyen személy felügyelete alá] [...]"

8 A 343/2003 rendelet „Általános elvek” című II. fejezetében található 3. cikk (1) és (2) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok megvizsgálják harmadik országok minden olyan állampolgárának kérelmét, aki egy tagállam határán vagy területén menedékkérelmet kér. A kérelmet az a tagállam köteles megvizsgálni, amely a III. fejezetben előírt feltételek szerint felelős [helyesen: A kérelmet egyetlen tagállam vizsgálja meg, mégpedig az, amely a III. fejezetben előírt feltételek szerint felelős].

(2) Az (1) bekezdéstől eltérve minden tagállam megvizsgálhatja a harmadik ország állampolgára által hozzá benyújtott menedékkérelmet akkor is, ha annak megvizsgálásáért az e rendeletben megállapított feltételek szerint nem felelős. [...]"

9 A 343/2003 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „felelős tagállam” meghatározása céljából a rendelet III. fejezetében foglalt 6–14. cikke objektív és fontossági sorrendben szereplő feltételek felsorolását tartalmazza.

10 A 343/2003 rendelet 5. cikke előírja, hogy:

„(1) A felelős tagállam meghatározásának feltételeit az e fejezetben megállapított sorrendben kell alkalmazni.

(2) A feltételek szerinti felelős tagállam meghatározása során azt a helyzetet kell alapul venni, amikor a menedékkérelmet először nyújtotta be kérelmét egy tagállamhoz.”

11 Az említett rendelet 6. cikke így rendelkezik:

„Amennyiben a menedékkérelmet kísérő nélküli kiskorú, a kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam az, ahol a menedékkérelmet családtagja jogszerűen tartózkodik, feltéve hogy ez szolgálja leginkább a kiskorú érdekeit.

Családtag hiányában az a tagállam felelős a kérelem megvizsgálásáért, ahol a kiskorú benyújtotta menedékkérelmet iránti kérelmét.”

12 A 343/2003 rendelet 13. cikke a következőképpen szól:

„Amennyiben az e rendeletben felsorolt feltételek alapján egyetlen tagállam sem határozható meg felelősként a menedékkérelmet iránti kérelem megvizsgálásáért, az első olyan tagállam felelős a menedékkérelmet iránti kérelem megvizsgálásáért, amelynél a menedékkérelmet iránti kérelmet benyújtották.”

A 2005/85/EK irányelv

13 A menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló, 2005. december 1-jei 2005/85/EK tanácsi irányelv (HL L 326., 13. o.) „Elfogadhatatlan kérelmek” címet viselő 25. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Azokon az eseteken túlmenően, amikor egy menedékkérelmet iránti kérelem elbírálására a [343/2003 rendelet] szerint nem kerül sor, a tagállamok akkor sem kötelesek azt vizsgálni, hogy a menedékkérelmet [a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más

okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i] 2004/83/EK [tanácsi] irányelv [(HL L 304., 12. o., magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet 7. kötet 96. o.)] értelmében menekültnek minősülhet-e, ha egy menedékjog iránti kérelem e cikk értelmében elfogadhatatlannak minősül.

(2) A tagállamok e cikk értelmében elfogadhatatlannak minősíthetik a menedékjog iránti kérelmet, ha:

a) a kérelmező részére más tagállam már menekültstátuszt adott;

[...]

f) a kérelmező a jogerős határozatot követően azonos kérelmet nyújtott be;

[...]”

Az alapeljárás

MA esete

- 14 MA eritreai állampolgár, aki 1993. május 24-én született, és 2008. július 25-én érkezett az Egyesült Királyságba, ahol érkezésekor menedékjog iránti kérelmet nyújtott be.
- 15 Miután a brit hatóságok megállapították, hogy MA Olaszországban már nyújtott be menedékjog iránti kérelmet, megkeresték az olasz hatóságokat – a 343/2003 rendelet releváns rendelkezéseinek megfelelően – MA visszavétele érdekében, melynek teljesítését az olasz hatóságok 2008. október 13-án fogadták el.
- 16 Az Olaszországnak történő átadást – melynek 2009. február 26-án kellett volna megtörténnie – nem hajtották végre. MA keresetet indított a High Court of Justice (England & Wales) Queen’s Bench Division (Administrative Court) előtt az elrendelt átadás jogszerűségének vitatása érdekében.
- 17 A Secretary of State – a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése alapján – 2010. március 25-én MA menedékjog iránti kérelmének megvizsgálásáról határozott. Ezt követően MA-nak megadták a menekültstátust.
- 18 A Secretary of State felhívta MA-t kereseti kérelmének visszavonására, melyet az utóbbi elutasított.

BT esete

- 19 BT 1993. január 20-án született, és szintén eritreai állampolgár. 2009. augusztus 12-én érkezett az Egyesült Királyságba, ahol a rákövetkező napon menedékjog iránti kérelmet nyújtott be.
- 20 Miután a brit hatóságok megállapították, hogy BT Olaszországban már nyújtott be menedékjog iránti kérelmet, megkeresték az olasz hatóságokat BT visszavétele érdekében, melynek teljesítését az olasz hatóságok 2009. szeptember 28-án fogadták el.
- 21 BT-t 2009. december 4-én adták át Olaszországnak.
- 22 BT keresetet indított a High Court of Justice (England & Wales) Queen’s Bench Division (Administrative Court) előtt az Olaszországnak történő átadása jogszerűségének vitatása érdekében. Az említett bíróság 2010. február 18-i határozatát követően BT 2010. február 26-án visszatérhetett az Egyesült Királyságba.

- 23 A Secretary of State – a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése alapján – 2010. március 25-én a BT által benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáról határozott. Menekültstátust kapott, kereseti kérelmét azonban nem vonta vissza.

DA esete

- 24 DA iraki állampolgár, aki 2009. november 20-án érkezett az Egyesült Királyságba, ahol 2009. december 8-án nyújtott be menedékjog iránti kérelmet. Miután DA elismerte, hogy Hollandiában már nyújtott be menedékjog iránti kérelmet, megkeresték a holland hatóságokat a visszavétele érdekében, melynek teljesítését 2010. február 2-án fogadták el.
- 25 A Secretary of State 2010. július 14-én elrendelte DA átadását Hollandiának. Mindazonáltal DA keresetének a High Court of Justice (England & Wales) Queen’s Bench Division (Administrative Court) előtt 2010. július 26-án történő előterjesztését követően úgy határozott, hogy az átadást ne hajtsák végre. A Secretary of State ezt követően elfogadta menedékjog iránti kérelmének megvizsgálását a 343/2003 rendelet 3. cikke (2) bekezdésének alapján.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 26 A három ügyet az alapeljárásban egyesítették.
- 27 A High Court of Justice (England & Wales) Queen’s Bench Division (Administrative Court) 2010. december 21-i ítéletével elutasította az alapügy felpereseinek a keresetét, és úgy ítélte meg, hogy a 343/2003 rendelet 6. cikkének második bekezdése alapján valamely kísérő nélküli kiskorú – aki menedékjogot kér, és akinek egyik családtagja sem tartózkodik jogszerűen valamely tagállam területén – abba a tagállamba küldhető vissza, ahol az erre irányuló kérelmét először benyújtotta.
- 28 MA, BT és DA fellebbezést nyújtott be a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) előtt ezen ítélettel szemben.
- 29 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatában e bíróság megjegyzi, hogy egyik alapügybeli felperesnek sincs a 343/2003 rendelet értelmében valamely tagállam területén jogszerűen tartózkodó családtagja.
- 30 Kereseteiket együtt vizsgálták meg, mivel mindhárman „kísérő nélküli kiskorúként” nyújtottak be az Egyesült Királyságban menedékjog iránti kérelmet, és mivel a Secretary of State mindegyik esetben – először – azon két tagállam biztonságos jellegén alapuló indok alapján utasította el a keresetet további intézkedés nélkül, amelybe vissza kívánta őket küldeni.
- 31 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy jelentőséggel bír az, hogy a 343/2003 rendelet 5. cikke (2) bekezdésében leírt „először nyújtotta be kérelmét” kifejezés használatát e rendelet 6. cikkének második bekezdése nem ismételte meg, hanem egyszerűen a „benyújtotta kérelmét” szöveget tartalmazza. Ezen túlmenően hangsúlyozza, hogy az említett rendelet III. fejezetében felsorolt feltételek rangsorában a kísérő nélküli kiskorú áll az első helyen.
- 32 Kérdésének elfogadhatóságát tekintve különösen azt állapítja meg, hogy még létezik a felek között egy el nem döntött vitás pont, mégpedig a BT által benyújtott kártérítés iránti kérelem.

- 33 Ilyen körülmények között a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„A [343/2003 rendelet] 6. cikkének második bekezdése alapján mely tagállam felelős a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért, amennyiben az olyan kísérő nélküli kiskorú menedékkérő, akinek egyik családtagja sem tartózkodik jogszerűen valamely tagállam területén, több tagállamban nyújtott be menedékjog iránti kérelmet?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

Az elfogadhatóságról

- 34 A belga kormány elsődlegesen azzal érvel, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan.
- 35 Különösen azt állítja, hogy mivel a Secretary of State elfogadta az alapügy felperesei által benyújtott menedékjog iránti kérelmek megvizsgálását, valójában már nincs alapeljárás. Az arra vonatkozó kérdés, hogy a 343/2003 rendelet 6. cikke második bekezdésében meghatározott feltétel „felelős tagállamként” az Egyesült Királyságot, vagy azon első tagállamot jelöli, amelyben az alapügy felperesei menedékjog iránti kérelmet nyújtottak be, az említett felperesek tekintetében csak tudományos szempontból lenne jelentős, válasz pedig csak olyan más ügyekben lenne hasznos, amelyeket a nemzeti bíróságok elé terjesztenek vagy terjeszthetnek.
- 36 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 267. cikk szerinti eljárás a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés eszköze, amelynek keretében az előbbi az utóbbiak számára az uniós jog olyan értelmezését nyújtja, amely szükséges az előttük folyamatban lévő ügyek eldöntéséhez (lásd többek között a C-314/96. sz. Djabali-ügyben 1998. március 12-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-1149. o.] 17. pontját, a C-225/02. sz. García Blanco-ügyben 2005. január 20-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-523. o.] 26. pontját, valamint a C-197/10. sz. Unió de Pagesos de Catalunya ügyben 2011. szeptember 15-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-8495. o.] 16. pontját).
- 37 A nemzeti bíróság által saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli háttér alapján – amelynek helyállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja – az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (a C-45/09. sz. Rosenblatt-ügyben 2010. október 12-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-9391. o.] 33. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 38 A jelen esetben meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra utaló határozatában pontosította, hogy a BT által benyújtott kártérítés iránti kérelemről kell határoznia.
- 39 Márpedig a feltett kérdésre adandó válasz érintené a BT javára történő esetleges kártérítés megítélését.
- 40 Az alapeljárás szerves részét képező kártérítésre irányuló ilyen kérelem fennállása tekintetében az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés az előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő jogvita megoldása szempontjából továbbra is releváns.

41 Ilyen feltételek mellett a feltett kérdés nem hipotetikus jellegű, az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tehát elfogadható.

Az ügy érdeméről

42 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt szeretné megtudni, hogy a 343/2003 rendelet 6. cikke második bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy az – amennyiben az olyan kísérő nélküli kiskorú, akinek egyik családtagja sem tartózkodik jogszerűen valamely tagállam területén, több tagállamban nyújtott be menedékjog iránti kérelmet – „felelős tagállamként” azt a tagállamot jelöli, amelyben a kiskorú első kérelmét nyújtotta be, vagy pedig azt a tagállamot, amelyben az erre irányuló utolsó kérelmének benyújtását követően tartózkodik.

43 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy a 343/2003 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének értelmében a kérelmet egyetlen tagállam vizsgálja meg, mégpedig az, amely a III. fejezetben előírt feltételek szerint felelős.

44 Az említett rendelet 5. cikkének (1) bekezdése arról rendelkezik, hogy a felelős tagállam meghatározásának feltételeit az említett III. fejezetben megállapított sorrendben kell alkalmazni.

45 Ugyanezen rendelet 5. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik, hogy a 6–14. cikkében említett feltételek szerinti felelős tagállam meghatározása során azt a helyzetet kell alapul venni, amikor a menedékkérő először nyújtotta be kérelmét egy tagállamhoz. E rendelkezésnek nem célja az említett feltételek értelmének módosítása. Amint ugyanis azt a főtanácsnok indítványának 56. pontjában megállapította, e rendelkezés csak annak a keretnek a meghatározását célozza, amelyben az említett feltételeket a felelős tagállam meghatározásához alkalmazni kell.

46 A 343/2003 rendelet III. fejezetében meghatározott feltételek közül az első a rendelet 6. cikkében előírt feltétel, mely e rendelet 2. cikke h) pontjának értelmében vett kísérő nélküli kiskorú által benyújtott kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam kijelölését teszi lehetővé.

47 Az említett 6. cikk első bekezdésének értelmében a kísérő nélküli kiskorú által benyújtott kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam az, ahol a menedékkérő családtagja jogszerűen tartózkodik, feltéve hogy ez szolgálja leginkább a kiskorú érdekeit.

48 A jelen esetben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapügy felpereseinek egyik családtagja sem tartózkodik jogszerűen valamely tagállamban, ennél fogva a felelős tagállamot a 343/2003 rendelet 6. cikkének második bekezdése alapján kell kijelölni, mely előírja, hogy a felelősség azt a tagállamot terheli, „ahol a kiskorú benyújtotta menedékjog iránti kérelmét”.

49 E kifejezések önmagukban nem teszik lehetővé annak meghatározását, hogy a kérdéses menedékjog iránti kérelem az érintett kiskorú által valamely tagállamban benyújtott erre irányuló első kérelem, vagy pedig az a kérelem, amelyet valamely másik tagállamban utoljára nyújtott be.

50 Mindazonáltal emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak szövegét, hanem annak szöveggörnyezetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az részét képezi (lásd többek között a C-19/08. sz. Petrosian-ügyben 2009. január 29-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-495. o.] 34. pontját és a C-403/09. PPU. sz. Detiček-ügyben 2009. december 23-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-12193. o.] 33. pontját).

51 A 343/2003 rendelet 6. cikke második bekezdésének háttérét illetően egyrészt meg kell állapítani, hogy az e rendelet 5. cikkének (2) bekezdésében alkalmazott „először nyújtotta be kérelmét” kifejezés használatát az említett rendelet 6. cikkének második bekezdése nem vette át. Másrészt utóbbi

rendelkezés arra a tagállamra utal, „ahol a kiskorú benyújtotta menedékjog iránti kérelmét”, miközben ugyanezen rendelet 13. cikke kifejezetten megjelöli, hogy „az első olyan tagállam felelős a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért, amelynél a menedékjog iránti kérelmet benyújtották”.

- 52 Márpedig feltételezve, hogy az uniós jogalkotónak az lett volna a szándéka, hogy a 343/2003 rendelet 6. cikke második bekezdésében „az első tagállamot” jelölje felelősnek, ezt ugyanazon pontos kifejezésekkel fejezte volna ki, mint e rendelet 13. cikkében.
- 53 Következésképpen „a tagállam [...], ahol a kiskorú benyújtotta menedékjog iránti kérelmét” kifejezés nem foglalhatja magában „az első olyan tagállam[ot] [...], amelynél a kiskorú a menedékjog iránti kérelmét benyújtotta”.
- 54 Ezen túlmenően a 343/2003 rendelet 6. cikke második bekezdését célja tekintetében is értelmezni kell, mely különös hangsúlyt fektet a kísérő nélküli kiskorúakra, valamint – tekintettel e rendelet elsődleges céljára, ahogy azt (3) és (4) preambulumbekendése is kimondja – garantálja a kérelmező menekültstátusára vonatkozó értékeléshez való hatékony hozzáférést.
- 55 Márpedig mivel a kísérő nélküli kiskorúak személyek különösen veszélyeztetett csoportját alkotják, a felelős tagállam meghatározására irányuló eljárás nem hosszabbítható meg a feltétlenül szükséges mértéket meghaladóan, ami főszabály szerint azt jelenti, hogy a kiskorúakat ne adják át más tagállamnak.
- 56 Az előző megfontolásokat megerősítik a 343/2003 rendelet (15) preambulumbekendéséből eredő követelmények, melyek értelmében a rendelet tiszteletben tartja a különösen a Chartában elismert alapvető jogokat és elveket.
- 57 Ezen alapvető jogok között szerepel ugyanis különösen – melyet a Charta 24. cikkének (2) bekezdése mond ki – annak biztosítása, hogy a hatóságok és a magánintézmények gyermekekkel kapcsolatos tevékenységében a gyermek mindenek fölött álló érdekének kell az elsődleges szempontnak lennie.
- 58 Ekképpen a 343/2003 rendelet 6. cikke második bekezdését nem lehet az említett alapvető jogot figyelmen kívül hagyva értelmezni (lásd analógia útján a fent idézett Detiček-ügyben hozott ítélet 54. és 55. pontját, valamint a C-400/10. PPU. sz., McB.-ügyben 2010. október 5-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-8965. o.] 60. pontját).
- 59 Következésképpen jóllehet a kiskorú gyermek érdekét kifejezetten csak a 343/2003 rendelet 6. cikkének első bekezdése említi, a Charta 51. cikke (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 24. cikkének (2) bekezdése azzal a hatással jár, hogy a tagállamok által az említett 6. cikk második bekezdése alapján elfogadott valamennyi határozatban a gyermek mindenek fölött álló érdekének szintén elsődleges szempontnak kell lennie.
- 60 A gyermek mindenek fölött álló érdekének ilyen figyelembevételére főszabály szerint megköveteli, hogy az alapügy felpereseinek helyzetét jellemző körülmények esetén a 343/2003 rendelet 6. cikke második bekezdését akként kell értelmezni, hogy az azt a tagállamot jelöli felelősnek, ahol a kiskorú a kérelem benyújtását követően tartózkodik.
- 61 A kísérő nélküli kiskorúak érdekében ugyanis – amint az a jelen ítélet 55. pontjából kitűnik – nem hosszabbítható meg ésszerűtlenül a felelős tagállam meghatározására irányuló eljárás, hanem biztosítani kell részükre a menekült jogállás meghatározására irányuló eljárásokhoz való gyors hozzáférést.
- 62 Valamely kísérő nélküli – a tagállam területén családtaggal nem rendelkező – kiskorú által benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározásának e módszere tárgyilagos szemponton alapul, amint azt a 343/2003 rendelet (4) preambulumbekendése kimondja.

- 63 Ezen túlmenően a 343/2003 rendelet 6. cikke második bekezdésének ilyen értelmezése – mely azt a tagállamot jelöli felelősnek, ahol a kiskorú a kérelem benyújtását követően tartózkodik – nem foglalja magában – ellentétben a holland kormány írásbeli észrevételeiben hivatkozottakkal – azt, hogy a kísérő nélküli kiskorú menedékjog iránti kérelmének az első tagállamban történő érdemi elutasítását követően egy másik tagállamot arra kényszeríthessen, hogy vizsgáljon meg egy menedékjog iránti kérelmet.
- 64 A 2005/85 irányelv 25. cikkéből ugyanis kitűnik, hogy – azokon az eseteken kívül, amikor egy menedékjog iránti kérelem elbírálására a 343/2003 rendelet szerint nem kerül sor – a tagállamok nem kötelesek vizsgálni, hogy a menedékkérő rendelkezik-e menekült jogállással, ha egy kérelem különösen azért minősül elfogadhatatlannak, mert a menedékkérő – miután vele szemben jogerős határozatot hoztak – azonos kérelmet nyújtott be.
- 65 Másfelől hozzá kell tenni, hogy mivel a menedékjog iránti kérelmet csak egyetlen tagállamnak kell megvizsgálnia, az a tagállam, amelyet – az alapügyben szereplőkhöz hasonló körülmények esetén – a 343/2003 rendelet 6. cikke második bekezdése értelmében felelősnek jelöltek, tájékoztatja erről az első menedékjog iránti kérelem benyújtásának helye szerinti tagállamot.
- 66 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 343/2003 rendelet 6. cikkének második bekezdését akként kell értelmezni, hogy az – az alapügyben szereplőkhöz hasonló körülmények esetén, amikor az olyan kísérő nélküli kiskorú, akinek egyik családtagja sem tartózkodik jogszerűen valamely tagállam területén, több tagállamban nyújtott be menedékjog iránti kérelmet – „felelős tagállamként” azt a tagállamot jelöli, ahol e kiskorú a menedékjog iránti kérelem benyújtását követően tartózkodik.

A költségekről

- 67 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

Az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2003. február 18-i 343/2003/EK tanácsi rendelet 6. cikkének második bekezdését akként kell értelmezni, hogy az – az alapügyben szereplőkhöz hasonló körülmények esetén, amikor az olyan kísérő nélküli kiskorú, akinek egyik családtagja sem tartózkodik jogszerűen valamely tagállam területén, több tagállamban nyújtott be menedékjog iránti kérelmet – „felelős tagállamként” azt a tagállamot jelöli, ahol e kiskorú a menedékjog iránti kérelem benyújtását követően tartózkodik.

Aláírások